

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Slavomíra Nováka a soudkyně Mgr. Jany Jurečkové a Mgr. Andrey Veselé ve věci

žalobce

N. K., narozena X
státní příslušnost
bytem Y

proti
žalovanému

Ministerstvo vnitra
sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7

o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem

takto:

- I. Úkon žalovaného, spočívající ve vrácení žádosti žalobkyně ze dne 13. 8. 2025 o dočasnou ochranu evidované pod sp. zn. OAM-0406460/DO-2025, pro údajnou nepřijatelnost, je nezákonným zásahem.
- II. Žalovanému se ukládá povinnost obnovit stav před zásahem a projednat žádost žalobkyně o dočasnou ochranu v řádném správním řízení.
- III. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.

Odůvodnění:

I.

Základ sporu

1. Žalobkyně podanou žalobou brojí proti zásahu žalovaného, který spočívá v tom, že jí dne 13. 8. 2025 jako nepřijatelnou vrátil podruhé podanou žádost o dočasnou ochranu, a to bez řádného rozhodnutí. Na formuláři bylo pouze vyznačeno, že nebylo prokázáno, že je osobou dle § 3 zákona č. 65/2022 Sb.

II.

Obsah žaloby a vyjádření žalovaného

2. Žalobkyně v žalobě uvedla, že splňuje podmínky pro udělení dočasné ochrany podle § 3 odst. 5 zákona č. 65/2022 Sb., jelikož je blízkou osobou držitele dočasné ochrany, syna V. M., nar. X. Ten žije v České republice se svou manželkou a třemi nezletilými dětmi, přičemž všem byla udělena dočasná ochrana.
3. Žalobkyně přicestovala do České republiky, aby zajistila péči o vnoučata a pomohla celé rodině, a to z důvodu vážného zdravotního stavu syna, který podstupuje vyšetření a přípravu k neurochirurgickému zákroku (lékařská zpráva potvrzuje diagnózu objemného ložiska v oblasti mozku a plánovaný zákrok).
4. Před vypuknutím války se žalobkyně nacházela krátkodobě v Polsku jako turistka, avšak měla trvalé bydliště na Ukrajině. Výklad správního orgánu, že nesplňuje podmínky pouze z důvodu jejího krátkodobého pobytu mimo Ukrajinu, je formalistický a v rozporu s účelem právní úpravy i judikaturou Ústavního soudu a Nejvyššího správního soudu (např. nález Pl. ÚS 22/22 a rozsudek NSS čj. 10 Azs 135/2023). Uvedený a nijak neodůvodněný postup správního orgánu představoval neoprávněný nezákonný zásah do jejich práv.
5. Výklad žalovaného, že žalobkyně nemá nárok na dočasnou ochranu z důvodu krátkodobého pobytu v jiném státě EU před vypuknutí války, je chybný. Není rozhodující, kde se osoba zdržovala 24.2.2022, ale zda splňuje podmínky závislosti na rodině držitelů dočasné ochrany v České republice a humanitární důvody ochrany.
6. Žalobkyně proto navrhla, aby soud rozsudkem určil, že úkon žalovaného, spočívající ve vrácení žádosti žalobkyně o dočasnou ochranu pro údajnou nepřijatelnost, je nezákonným zásahem dle § 82 soudního řádu správního a aby žalovanému uložil povinnost obnovit stav před zásahem, tj. projednat žádost žalobkyně o dočasnou ochranu v řádném správním řízení.
7. Žalovaný ve vyjádření k žalobě uvedl, že vyhodnotil žádost žalobkyně o dočasnou ochranu ze dne 6. 10. 2025 jako nepřijatelnou podle § 5 odst. 1 písm. b) zákona č. 65/2022 Sb. Žalobkyně totiž sama do žádosti na jednu z položených otázek odpověděla tak, že přede dnem 24. 2. 2022 pobývala na území Polské republiky, a nikoliv na Ukrajině. V žalobě sice uvádí, že v Polsku byla pouze jako turistka a trvalé bydliště má na Ukrajině, nicméně žalovaný upozornil na to, že podle informací z fotokopie přiloženého cestovního dokladu dospěl k závěru, že se žalobkyně na území Schengenského prostoru nacházela od prosince roku 2021 do března roku 2022.

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.

8. Podle § 5 odst. 1 písm. b) zákona č. 65/2022 Sb. pak platí, že žádost o udělení dočasné ochrany je nepřijatelná, jestliže je podána cizincem, který není uveden v § 3 téhož zákona. Dle § 3 odst. 1 zákona č. 65/2022 Sb. se dočasná ochrana udělí v případě cizinců, na které se povinně vztahuje rozhodnutí Rady (EU) č. 2022/382 ze dne 4. března 2022, kterým se stanoví, že nastal případ hromadného přílivu vysídlených osob z Ukrajiny ve smyslu článku pět směrnice č. 2001/55/ES, a kterým se zavádí jejich dočasná ochrana (dále jen „rozhodnutí Rady (EU) č. 2022/382“).
9. Podle článku 2 odst. 1 se rozhodnutí Rady (EU) č. 2022/382 vztahuje na následující kategorie osob vysídlených z Ukrajiny dne 24. února 2022 nebo po tomto datu v důsledku vojenské invaze ruských ozbrojených sil, jež v uvedený den začala:
 - ukrajinští státní příslušníci pobývající na Ukrajině před 24. únorem 2022;
 - osoby bez státní příslušnosti a státní příslušníci třetích zemí jiných než Ukrajiny, kterým byla před 24. únorem 2022 poskytnuta mezinárodní ochrana nebo odpovídající vnitrostátní ochrana na Ukrajině, a
 - rodinní příslušníci osob uvedených v písmenech a) a b).
10. Žalobkyně je sice státní příslušnicí Ukrajiny, nicméně přede dnem 24. 2. 2022 nepobývala na území Ukrajiny, ale jak sama do tiskopisu žádosti uvedla, pobývala v České republice.
11. Z článku 2 písm. c) směrnice je patrné, že se vztahuje pouze na osoby, které zemi původu opustily, respektive „musely opustit“ v důsledku situace, která v této zemi nastala a v důsledku jejího trvání se do ní nemohou bezpečně a na trvalo vrátit. Jedná se například o osoby, které opustily zemi původu v důsledku probíhajícího ozbrojeného konfliktu, který stále trvá. Za osobu vysídlenou je tedy možné považovat pouze toho, kdo zemi původu opustil v důsledku situace, která v této zemi nastala, například v důsledku již zmíněného ozbrojeného konfliktu. Mezi situací v zemi původu a jejím opuštěním tedy musí existovat příčinná souvislost, tedy jinými slovy situace v zemi původu musí být důvodem, pro který daná osoba tuto zemi opustila. Aby bylo možno určitou osobu považovat za osobu vysídlenou podle směrnice č. 2011/55/ES, nedostačuje, že se tato osoba nemůže bezpečně a trvale vrátit do země původu kvůli tamní situaci, ale je především nutné, aby tato situace byla důvodem, proč zemi původu vůbec opustila.
12. V případě žalobkyně tedy popsaná příčinná souvislost dána není, neboť tato opustila Ukrajinu nikoliv v důsledku probíhajícího ozbrojeného konfliktu, ale již dříve z jiných důvodů.
13. Pokud pak jde o závislé blízké příbuzné ve smyslu čl. 2 odst. 4 písm. c) prováděcího rozhodnutí Rady 2022/382, za ty lze považovat rodinné příslušníky, kteří mohou požívat dočasnou ochranu v důsledku sloučení rodiny, ovšem pouze za předpokladu, že před 24. 2. 2022 rodina zdržovala a pobývala na Ukrajině a tito blízcí příbuzní byla součástí takové rodiny a byly na této rodině zcela či z větší části závislí.
14. To však není případ žalobkyně, neboť to není ona, kdo má být závislá, ale naopak její syn. Navíc před 24. 2. 2022 se žalobkyně ani na Ukrajině nezdržovala, natož aby prokázala, že by byla součástí rodiny svého syna. Ostatně žalobkyně ani nepředložila rodný list, který by prokazoval, že pan M. je skutečně jejím synem.
15. Konečně žalovaný uvedl, že žalobkyně ve své žádosti neuvedla nic, z čeho by bylo patrné, že důvodem její žádosti jsou důvody hodné zvláštního zřetele spočívající v péči o jejího

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.

údajného syna. Jméno syna sice do tiskopisu žádosti uvedla, nicméně nic nenasvědčovalo tomu, že o udělení dočasné ochrany žádá z důvodu hodného zvláštního zřetele jako osoba blízká svému synovi, natož aby u žádosti byl důvod hodný zvláštního zřetele uveden či prokázán. S tvrzením, že je její syn nemocný, přichází žalobkyně až poté, co byla její žádost vyhodnocena jako nepřijatelná.

16. Žalovaný proto navrhl, aby soud žalobu zamítl, pokud je dříve neodmítne pro opožděnost.

II.

Posouzení žaloby

17. Městský soud v Praze ověřil, že žaloba byla podána osobou k tomu oprávněnou, když žalobkyně je v žalobě označena jako „N. K.“, ale žalovaný ji ve svých písemnostech označuje jménem „N. K.“ Z textu žádosti o poskytnutí dočasné ochrany je pak zřejmé, že „K.“ je současné příjmení žalobkyně, zatímco „K.“ je jejím rodným příjmením, přičemž ovšem žalobkyně v žádosti uvedla, že je rozvedená.
18. Žaloba splňuje všechny formální náležitosti na ni kladené. Soud rozhodl na základě skutkového a právního stavu, který tu byl v době zásahu (§ 87 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní).
19. Žaloba je přípustná (projednatelná). Žalovaný postupoval podle § 5 odst. 2 zákona č. 65/2022 Sb., jenž mu ukládá povinnost vrátit cizinci žádost o dočasnou ochranu, pokud je naplněn některý z důvodů nepřijatelnosti podle odst. 1, a jenž zároveň vylučuje soudní přezkum takového postupu. K tomu soud odkazuje na nedávné rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 3. 4. 2025, č. j. 1 Azs 174/2024-42, dle kterého: *Vrácení žádosti o dočasnou ochranu podle § 5 odst. 2 zákona č. 65/2022 Sb. podléhá soudnímu přezkumu. Soudní výluku stanovenou v tomto ustanovení v části věty za středníkem nelze aplikovat pro rozpor s právem Evropské unie.*
20. Žaloba je důvodná.
21. Soud se především zabýval otázkou včasnosti podání žaloby. Podle ust. § 84 odst. 1 soudního řádu správního *Žaloba musí být podána do dvou měsíců ode dne, kdy se žalobce dozvěděl o nezákonném zásahu. Nejpozději lze žalobu podat do dvou let od okamžiku, kdy k němu došlo.*
22. Z obsahu soudního spisu je zřejmé, že k odmítnutí žádosti došlo dne 13. 8. 2025. Žaloba byla podána dne 27. 8. 2025, a to u Krajského soudu v Ústí nad Labem. Jelikož tento soud nebyl k projednání žaloby místně příslušný, usnesením ze dne 1. 9. 2025, č.j. 59 A 50/2025-10, tuto soudní věc postoupil Městskému soudu v Praze jako soudu místně příslušnému. Podstatnou skutečností je to, že žaloba byla podána do dvou týdnů od tvrzeného zásahu za strany žalovaného, tedy včas, a může být věcně projednána.
23. Soud vycházel při svých úvahách z kritérií pro určení nezákonného zásahu, jak byla definovaná v recentní judikatuře správních soudů, zejména v již zmíněném rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 3. 2005, č. j. 2 Aps 1/2005-65.
24. Ochrana podle § 82 a násl. soudního řádu správního je důvodná tehdy, jsou-li – a to kumulativně, tedy zároveň – splněny následující podmínky:
25. Žalobce musí být **přímo** (1. podmínka) **zkrácen na svých právech** (2. podmínka) **nezákonným** (3. podmínka) **zásahem, pokynem nebo donucením** („zásahem“ správního orgánu v širším smyslu) správního orgánu, které **nejsou rozhodnutím** (4. podmínka), a byl

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.

zaměřen přímo proti němu nebo v jeho důsledku bylo proti němu přímo zasaženo (5. podmínka), přičemž „zásah“ v širším smyslu nebo jeho důsledky musí trvat nebo musí hrozit opakování „zásahu“ (6. podmínka). Není-li byt' jen jediná z uvedených podmínek splněna, nelze ochranu podle § 82 a násl. soudního řádu správního poskytnout.

26. V posuzovaném případě spočíval nezákonný zásah ve vyhodnocení žádosti žalobkyně o udělení dočasné ochrany jako nepřijatelné podle § 5 odst. 1 písm. b) zákona č. 65/2022 Sb., neboť dle žalovaného žalobkyně není osobou podle § 3 tohoto zákona.
27. Soud má za to, že je splněna první, druhá, čtvrtá a pátá podmínka, neboť žalobkyně byla přímo zkrácena na svých právech, když jí byla vrácena její žádost o prodloužení dočasné ochrany. Podstatné však je, zda byla splněna třetí a šestá podmínka, tedy jestli lze vrácení žádosti žalobkyni z důvodu, že nespadá do osob uvedených v § 3 zákona č. 65/2022 Sb., považovat za nezákonný zásah. Soud došel k závěru, že žalobkyni nelze vylučovat z osob spadajících do § 3 citovaného zákona jen na základě toho, že v době před 24. 2. 2022 se měla nacházet na území Polska. Je tedy splněna třetí i šestá podmínka, vrácení žádosti žalobkyni představuje nezákonný zásah proti ní a tento zásah stále trvá.
28. Podle § 3 odst. 1 zákona č. 65/2022 Sb., o některých opatřeních v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaných invazí vojsk Ruské federace, *Ministerstvo vnitra nebo Policie České republiky uděluje dočasnou ochranu cizincům, na které se povinně vztahuje rozhodnutí Rady Evropské unie podle § 1 odst. 1 písm. a).*
29. Podle odst. 2: Ministerstvo vnitra nebo Policie České republiky dále, je-li účinné rozhodnutí Rady Evropské unie podle § 1 odst. 1 písm. a), uděluje dočasnou ochranu cizinci, který doloží, že a) byl ke dni uvedenému v rozhodnutí Rady Evropské unie podle § 1 odst. 1 písm. a) držitelem platného povolení k trvalému pobytu na území Ukrajiny a b) jeho vycestování do státu, jehož je státním občanem, nebo části jeho území, anebo v případě osoby bez státního občanství do státu nebo části jeho území jeho posledního trvalého bydliště před vstupem na území Ukrajiny, není možné z důvodu hrozby skutečného nebezpečí podle § 179 odst. 2 zákona o pobytu cizinců na území České republiky.
30. Podle § 5 odst. 1 citovaného zákona *Žádost o udělení dočasné ochrany je nepřijatelná, jestliže*
 - a) není podána osobně,
 - b) je podána cizincem, který není uveden v § 3,
 - c) je podána cizincem, který o dočasnou nebo mezinárodní ochranu požádal v jiném členském státě Evropské unie,
 - d) je podána cizincem, kterému byla udělena dočasná nebo mezinárodní ochrana v jiném členském státě Evropské unie, nebo
 - e) je podána cizincem, který je občanem Evropské unie, státu, který je vázán mezinárodní smlouvou sjednanou s Evropskou unií²⁾, z níž mu vyplývá právo na volný pohyb rovnocenné takovému právu občanů Evropské unie, nebo státu, který je vázán Dohodou o Evropském hospodářském prostoru.
31. Podle čl. 1 prováděcího rozhodnutí Rady (EU) 2022/382, ze dne 4. března 2022, *Stanoví se, že na území Unie nastal případ bromadného přílivu vysídlených osob, které musely opustit Ukrajinu v důsledku ozbrojeného konfliktu.*
32. Podle čl. 2 prováděcího rozhodnutí Rady (EU) 2022/382 ze dne 4. března 2022, *Osoby, na něž se vztahuje dočasná ochrana: Toto rozhodnutí se vztahuje na následující kategorie osob*

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.

vysídlených z Ukrajiny dne 24. února 2022 nebo po tomto datu v důsledku vojenské invaze ruských ozbrojených sil, jež v uvedený den začala:

- a) *ukrajinští státní příslušníci pobývající na Ukrajině před 24. 2. 2022*
- b) *osoby bez státní příslušnosti a státní příslušníci třetích zemí jiných než Ukrajiny, kterým byla před 24. únorem 2022 poskytnuta mezinárodní ochrana nebo odpovídající vnitrostátní ochrana na Ukrajině, a*
- c) *rodinný příslušníci osob uvedených v písmenech a) a b)*

33. Žalovaný ve vyjádření k žalobě uvedl, že žalobkyně podle vlastního vyjádření před dnem 24. 2. 2022 pobývala na území Polské republiky, a že podle informace z fotokopie jejího cestovního dokladu má žalovaný za to, že se na území Schengenského prostoru nacházela od prosince roku 2021 do března roku 2022.
34. Soud se tedy zabýval námitkou žalovaného, že žalobkyně nespadá pod žádnou kategorii osob, na které se vztahuje rozhodnutí Rady (EU) 2022/382. Podle žalovaného je rozhodující, zda osoba pobývala na Ukrajině ke dni 24. 2. 2022 a byla následně vysídlena. Žalobkyně však Ukrajinu opustil již dávno a po dlouhou dobu pobývala na území Schengenského prostoru, nikoliv na Ukrajině.
35. Podle § 5 odst. 1 písm. b) Lex Ukrajina je žádost nepřijatelná, jestliže je podána cizincem, který není uveden v § 3. V § 3 uvedeného zákona jsou vymezeny osoby, na něž se zákon (dočasná ochrana) vztahuje. Podle § 3 odst. 1 uděluje žalovaný dočasnou ochranu cizincům, na které se povinně vztahuje prováděcí rozhodnutí Rady.
36. V prováděcím rozhodnutí Rady 2022/382, jež aktivovalo stav hromadného přílivu osob, jak jej předpokládá směrnice o dočasné ochraně, jsou takové osoby vymezeny zejména jako ukrajinští státní příslušníci pobývající na Ukrajině před 24. únorem 2022, kteří byli z Ukrajiny vysídleni dne 24. 2. 2022 nebo po tomto datu v důsledku vojenské invaze ruských ozbrojených sil [čl. 2 odst. 1 písm. a)].
37. Nejvyšší správní soud se touto otázkou zabýval ve svém rozsudku ze dne 14. 8. 2025, č.j. 22 Azs 57/2025-32, na který odkázal žalobce ve své žalobě, jehož právní věta zní:
„Z čl. 2 písm. c) směrnice Rady 2001/55/ES ani z žádných jiných unijních ustanovení neplyne, že vysídlenou osobou je pouze taková osoba, která na území členských států Evropské unie vstoupila bezprostředně ze země zasažené válkou, respektive že by o status vysídlené osoby mohla později přijít tím, že vycestuje do třetího státu na základě platného právního titulu, který ji opravňuje k dlouhodobému pobytu v tomto třetím státě, a následně se na území členských států vrátí.“
38. Pro přiznání postavení osoby oprávněné podle § 3 Lex Ukrajina ukrajinskému státnímu příslušníku je tak zapotřebí kumulativního splnění podmínky (i) pobytu na Ukrajině před 24. 2. 2022 a (ii) vysídlení z Ukrajiny dne 24. 2. 2022 nebo po tomto datu v důsledku vojenské invaze ruských ozbrojených sil.
39. Výkladem pojmu „*pobývání na Ukrajině*“ se již správní soudy rovněž zabývaly.
40. V rozsudku ze dne 2. 11. 2023, č. j. 11 A 111/2023-62 Městský soud v Praze konstatoval, že „*Z užití pojmu „pobývat“ (nikoli zdržovat se či nacházet se) lze dovodit, že by mělo jít o dlouhodobější a stálejší pobyt, tj. žadatel by skutečně měl na Ukrajině pobývat dlouhodobě, mít tam bydliště, těžiště svých zájmů, žít tam a podobně.*“ (shodně též rozsudky městského soudu

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.

ze dne 17. 8. 2023, č. j. 18 A 54/2023-32, ze dne 2. 11. 2023, č. j. 11 A 111/2023-62 či a ze dne 26. 3. 2024, č. j. 15 A 137/2023-46 a rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 5. 2025, čj. 4 Azs 225/2024-20 či ze dne 7. 3. 2025, čj. 5 Azs 72/2024-21).

41. Z bodu (11) Preambule prováděcího rozhodnutí Rady 2022/382 vyplývá, že *„Účelem tohoto rozhodnutí je zavést dočasnou ochranu ukrajinských státních příslušníků, kteří pobývali na Ukrajině a kteří byli počínaje dnem 24. února 2022 vysídleni v důsledku vojenské invaze ruských ozbrojených sil, jež v uvedený den začala.“* Smyslem této podmínky je tedy poskytnout dočasnou ochranu osobám, které z území Ukrajiny uprchly až po vstupu ruských ozbrojených sil na její území. Platnost dočasné ochrany byla dle bodu (21) Preambule navrhována na dobu jednoho roku, s automatickým prodloužením o další rok. Ukončení platnosti pak bylo podmiňováno zjištěním, že situace na Ukrajině umožňuje osobám, jimž byla dočasná ochrana udělena, bezpečný a trvalý návrat [srov. bod (21) Preambule: *„V souladu se směrnicí 2001/55/ES by dočasná ochrana měla trvat nejprve jeden rok. Pokud není ukončena podle čl. 6 odst. 1 písm. b) uvedené směrnice, mělo by být její trvání automaticky prodlouženo o období v délce šesti měsíců, avšak nejdéle o jeden rok. Komise bude situaci neustále monitorovat a přezkoumávat. Kdykoli může Radě navrhnout dočasnou ochranu ukončit na základě zjištění, že situace na Ukrajině umožňuje osobám, jimž byla dočasná ochrana poskytnuta, bezpečný a trvalý návrat, nebo navrhnout, aby Rada dočasnou ochranu prodloužila až o jeden rok.“*] Bezpečný a trvalý návrat je pak třeba vykládat tak, že bezpečnostní situace země bude ustálena natolik, že navracejícím se osobám zajistí možnost požívat ve své zemi původu aktivních práv, která jí poskytnou šanci, že v její zemi původu budou naplněny její základní potřeby, a možnost znovu se začlenit do společnosti. Do ukončení doby trvání platnosti a účinnosti prováděcího rozhodnutí Rady, je tedy třeba dočasnou ochranu osobám ohroženým konfliktem na Ukrajině poskytovat.
42. Ochrana poskytovaná prováděcím rozhodnutím Rady automaticky trvala ve smyslu čl. 4 odst. 1 směrnice o dočasné ochraně do 4. března 2024. Z důvodu trvajících ozbrojeného konfliktu byla dočasná ochrana dále prodloužena prováděcím rozhodnutím Rady (EU) 2023/2409 ze dne 19. října 2023 o další rok, tj. do 4. března 2025. Z důvodu přetrvávající obtížné humanitární situace, celkové nestability a nejistotě ohledně situace na Ukrajině v důsledku útočné války Ruska, včetně intenzivnějších a opakovaných leteckých útoků proti civilnímu obyvatelstvu po celé zemi Rada EU dnem 25. června 2024 přijala další prováděcí rozhodnutí Rady (EU) 2024/1836, kterým se dočasná ochrana prodloužuje do 4. března 2026 [srov. bod (7) Preambule prováděcího rozhodnutí Rady 2023/2409 podle kterého bylo prodloužení ochrany přijato z důvodu, že *„nelze vyloučit další rozsáhlý příliv osob, a to kvůli obtížné humanitární situaci, celkové nestabilitě a nejistotě ohledně situace na Ukrajině v důsledku útočné války Ruska, včetně intenzivnějších a opakovaných leteckých útoků proti civilnímu obyvatelstvu po celé zemi. Přetrvává riziko eskalace. Zároveň přetrvává riziko pro účinné fungování vnitrostátních azylových systémů, pokud by dočasná ochrana brzy skončila a všechny osoby, které jí požívají, by požádaly o mezinárodní ochranu najednou“*]. Prodloužení dočasné ochrany bylo dle (8) Preambule odůvodněno též tím, že: *“Vzhledem k tomu, že se vysoký počet vysídlených osob v Unii požívajících dočasné ochrany pravděpodobně nesníží, dokud bude válka proti Ukrajině pokračovat, je prodloužení dočasné ochrany nezbytné k řešení situace osob, které v současné době požívají dočasné ochrany v Unii nebo které budou tuto ochranu potřebovat od 5. března 2025. Dočasná ochrana poskytuje okamžitou ochranu a přístup k harmonizovanému souboru práv a zároveň omezuje formality v situaci hromadného přílivu osob do Unie na minimum. Prodloužení dočasné ochrany rovněž pomůže zajistit, aby azylové systémy členských států nebyly přetíženy výrazným nárůstem počtu žádostí o mezinárodní*

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.

ochranu, které by mohly podat osoby požívající dočasné ochrany do 4. března 2025, pokud by dočasná ochrana do té doby skončila, nebo osoby prchající před válkou na Ukrajině, které přijdou do Unie po tomto datu a před 4. březnem 2026.”

43. Situace odůvodňující pokračování dočasné ochrany osobám, které byly či budou vysídleny z Ukrajiny, tedy stále trvá. Z citovaných bodů Preambule k prováděcímu rozhodnutí Rady 2023/2049 je přitom zřejmé, že prováděcí rozhodnutí počítá nejen s osobami, které již vysídleny byly, ale též s těmi, které v souladu s čl. 2 odst. 1 prováděcího rozhodnutí Rady ještě vysídleny budou. Soud opakuje, že ani jazykovým ani účelovým způsobem výkladu směrnice o dočasné ochraně či obou citovaných prováděcích rozhodnutí Rady tedy nelze dojít k závěru, že pojem vysídlení je třeba chápat jako akci jednorázovou. Účelem prováděcího rozhodnutí Rady je totiž poskytnout ochranu všem ukrajinským státním příslušníkům bez rozdílu, zda tyto osoby území Ukrajiny opustily v počátečním stadiu válečného konfliktu nebo kdykoli později v jeho průběhu, a zda tak učinili jednorázově či opakovaně.
44. Samotná skutečnost, že dochází k opakovanému opouštění a návratu na Ukrajinu je přitom i lidsky zcela pochopitelná a reálně existující (za všechny soud uvádí příklad na věci nedávno posuzované Nejvyšším správním soudem v rozsudku ze dne 1. 4. 2025, č. j. 5 Azs 273/2023-27, kde matka žalobce nejdříve obdržela dočasnou ochranu v ČR, poté ji obdržela v Nizozemí, poté se vrátila na Ukrajinu a poté opětovně požádala o dočasnou ochranu v ČR). Je obecně známou skutečností, že po celou dobu trvání konfliktu se s proměnlivou intenzitou opakují útoky na infrastrukturu země i její civilní obyvatelé. Žalobkyni v tomto konkrétním případě tak jistě nebylo možno klást k tíži, vrátila-li se v průběhu trvajícího konfliktu zpět na Ukrajinu, jelikož mohla být názoru, že se situace alespoň částečně stabilizovala, a poté z důvodu trvajícího (a zintenzivňujícího se útoku) z Ukrajiny opět odešla. Bezpečnostní situace na Ukrajině je stále nestabilní, o čemž svědčí i prodloužení dočasné ochrany poskytované na základě prováděcího rozhodnutí Rady 2022/382, a proto je třeba tuto formu ochrany poskytnout i osobám, která z Ukrajiny prchají opakovaně. Přitom v souladu s účelem prováděcího rozhodnutí Rady 2022/382 je třeba při posuzování okamžiku vysídlení posuzovat opuštění Ukrajiny časově bezprostředně předcházející podání žádosti.
45. V projednávané věci má soud za to, že v případě žalobkyně není dostatečně objasněn skutečný stav věci, pokud jde o její pobyt mimo území Ukrajiny před datem 24. 2. 2022. Pro aplikaci ust. § 3 lex Ukrajina je městského soudu podstatné, jakou povahu pobyt žalobkyně mimo území Ukrajiny měl. Jak uvedeno výše, podle judikatury Městského soudu v Praze je třeba pojem „*pobývat*“ vykládat tak, že musí jít o dlouhodobější a stálejší pobyt, tedy že žadatel by skutečně měl na Ukrajině pobývat dlouhodobě, mít tam bydliště, těžiště svých zájmů, žít tam a podobně.
46. Pod takovou definici by pravděpodobně nebylo možno podřadit případ, pokud by žalobkyně měla před 24. 2. 2022 mimo území Ukrajiny povolen například dlouhodobý či trvalý pobyt, ať již za jakýmkoliv účelem, a takto by mimo Ukrajinu skutečně *pobývala*, tedy měla by mimo Ukrajinu bydliště, těžiště svých zájmů, žila tam a podobně.
47. Naopak by ale bylo nutno jí postavení vysídlené osoby přiznat tehdy, jestliže by se mimo území Ukrajiny zdržovala toliko dočasně, například z důvodu dovolené, návštěvy rodinných příslušníků žijících mimo Ukrajinu, studia anebo i z důvodu výkonu zaměstnání či podnikání, pokud by šlo o aktivitu dočasnou a přechodnou.

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.

48. Ve věci nyní rozhodované však není zřejmé, že by žalobkyně území Ukrajiny *opustila*, tedy že měla v úmyslu trvale žít v jiném státě, ať již v rámci Schengenského prostoru či kdekoli jinde. Na tom by nic neměnila ani skutečnost, pokud by žalobkyně disponovala *oprávněním* k pobytu v jiném státě, jak argumentuje žalovaný. Existence prostého oprávnění ještě nedokazuje nic o tom, že žalobkyně skutečně mimo území svého domovského státu pobývala, resp. že měla v úmyslu se tam již nevrátit.
49. Soud se tedy neztotožnil s výkladem žalovaného, podle něhož „*Aby bylo možno určitou osobu považovat za osobu vysídlenou, nedostačuje, že se tato osoba nemůže bezpečně a trvale vrátit do země původu kvůli tamní situaci, ale je především nutné, aby tato situace byla důvodem, proč zemi původu vůbec opustila. Toto vyplývá jak z článku 2 písmene c) směrnice, tak i ze samotného rozhodnutí Rady EU č. 2022/382. Na udělení dočasné ochrany podle směrnice č. 2011/55/ES tak v zásadě nemají nárok ti občané Ukrajiny, kteří se před 24.2.2022 nacházeli mimo území Ukrajiny ať už z důvodu práce, studia, dovolené, rodinných či zdravotních důvodů apod.*“ (viz str. 2 vyjádření k žalobě).
50. Taková interpretace a aplikace by znamenala, že státní občané Ukrajiny, kteří se před 24. 2. 2022 nacházeli dočasně mimo její území, a kterým stav vzniklý v důsledku napadení ozbrojenými silami Ruské federace znemožňuje vrátit se do svého domovského státu a bezpečně a neomezeně tam pobývat (tedy bezpečný a trvalý návrat), byli v horším postavení než ti, kteří se k uvedenému datu na území Ukrajiny fyzicky nacházeli. Pro takové odlišné postavení přitom neexistuje žádný rozumný a omluvitelný důvod, neboť jedni i druhí jsou agresí ze strany Ruské federace zasaženi či ohroženi stejně.
51. Na tomto názoru soudu nic nemění ani existence dokumentu vypracovaného Komisí EU a nazvaného: „*Operační pokyny k provádění prováděcího rozhodnutí Rady 2022/382, kterým se stanoví, že nastal případ hromadného přílivu vysídlených osob z Ukrajiny ve smyslu článku 5 směrnice 2001/55/ES, a kterým se zavádí jejich dočasná ochrana*“, tedy o sdělení Komise č. 2022/C 126 I/01. Přitom Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 3. 4. 2025, č.j. 1 Azs 174/2024-42, toto sdělení nedávno v jiné souvislosti označil za tzv. soft law.
52. Z tohoto dokumentu žalovaný citoval:
- „*Níže uvedené kategorie vysídlených osob v zásadě nemají nárok na dočasnou ochranu podle směrnice 2001/55/ES nebo na odpovídající ochranu podle vnitrostátního práva: 1) ukrajinští státní příslušníci pobývající na Ukrajině, kteří byli vysídleni z Ukrajiny před 24. únorem 2022 nebo se před tímto datem nacházeli mimo Ukrajinu, například z důvodu práce, studia, dovolené, rodinných důvodů, kvůli zdravotním prohlídkám nebo z jiných důvodů;*“.
53. Městský soud konstatuje, že v odkazovaném rozsudku Nejvyššího správního soudu se skutečně takové hodnocení oněch *Operačních pokynů k provádění prováděcího rozhodnutí Rady 2022/382* nachází, avšak s tím, že označení „soft-law“ znamená, že jde o dokumenty Komise *právně nezávazné* - viz odstavec [68] citovaného rozsudku. Z tohoto důvodu jimi městský soud v nyní projednávané věci nebyl vázán.
54. Konečně soud neshledal důvodnou námitku stran toho, že žalobkyně splňuje podmínky pro udělení dočasné ochrany podle zákona č. 65/2022 Sb., jelikož je blízkou osobou držitele dočasné ochrany, syna V. M. Ten žije v České republice se svou manželkou a nezletilými dětmi, a žalobkyně přicestovala do ČR z důvodu jeho vážného zdravotního stavu a chystaného neurochirurgického zákroku.

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.

55. K tomu soud především konstatuje, že ustanovení označené jako „ust. § 3 odst. 5“ se v zákoně č. 65/2022 Sb. vůbec nenachází.
56. Podstatné však je, že z žádosti o dočasnou ochranu podané žalobkyní není nijak zřejmé, že by její synovi V. M. měl být na žalobkyni závislý, resp. že by ona měla být na tomto svém synovi závislá. Jestliže žalobkyně takovou skutečnost v žádosti neuvedla, není chybou žalovaného, že ji nevyhodnotil a při rozhodování o (ne)přijatelnosti žádosti k ní nepřihlédl.

IV.

Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

57. Městský soud v Praze tak konstatoval, že zásah žalovaného spočívající ve vrácení žádosti žalobkyni pro nepřijatelnost, byl nezákonný (ust. § 87 odst. 2 soudního řádu správního). Jelikož následky tohoto nezákonného zásahu stále trvají, přikázal soud žalovanému, aby obnovil stav před zásahem.
58. Soud proto žalovanému uložil, aby přestal porušovat práva žalobkyně a aby projednal žádost žalobkyně o dočasnou ochranu v řádném správním řízení.
59. Žalobkyně měla ve věci úspěch, proto by jí mu podle ust. § 60 odst. 1 soudního řádu správního náleželo právo na náhradu nákladů, které v řízení před soudem účelně vynaložil. Jelikož však žalobkyni žádné náklady v řízení nevznikly, soud žádnému z účastníků náhradu nákladů řízení nepřiznal.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha 7. ledna 2026

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.

JUDr. Slavomír Novák v.r.
předseda senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.